

TEMPORALIS CHRISTI GENERATIO AB ABRAHAM

per tres Testradecades ad Mariam con-
xtra: de cuius conceptione, Ioseph
Mariæ coniunx, angelo nun-
ciantem factus est certior.

‡ Luc. 3. e

LIBER ‡ Generationis Iesu Christi. Id est liber seu catalogus eorum, à quibus Christi genealogia processit, vt Genesis. 5. Liber generationis, vbi series genealogiæ, ab Adâ vsq; ad Noë textitur. Et pro libro apud Hebræos est **ספר** Sopher, quod prope librum significat, in quo aliquid dignum memoria recensetur. Bene autem Matthæus qui de Publicano in supremum Ecclesiasticæ dignitatis gradum, Euangelistam scilicet, euectus est, ab humilitate, & imbelli Christi infantia, historiam cœpit: per omnes humilitatis & ignominie gradus, ad summam resurrectionis gloriam illum euehens.

Filij David, filij Abraham.

Potest vtrunque ad Christum referri, vt idem & filius David, & filius Abrahæ Christus intelligatur, quod ex eorum progenie, specialiter nasciturum Christum promissum erat. Et Davidis quidem vt proximioris tempore, prior fit mentio, quod iam vulgò receptum esset Christum & Messiam, fore Davidis filium, quod & ipsi Christo Iudæi confessi sunt, dicente Christo: Matthæi. 22. Quid vobis videtur de Christo, cuius filius est? Dicunt ei: David. Potest etiam & Noë David, referri ad Noë, filij Abrahæ: vt et Christus Davidis filius, & David Abrahæ censeatur. Quod qui asserit Christum ipsum & Davidis & Abrahæ filium nominat: vtpote ex vtriusq; generatione, secundum promissiones descendentem. De qua promissione Abrahæ, vide in Genesi, & Davidis. 2. Reg. 2. & 1. Paralip. 17. Psalm. 89. & 132. & Isaiæ. 11. & Ierem. 33. & Ezech. 34. & 37. vbi Christum ipsum Dauidem vocant.

‡ Gé. 21. a

‡ Gé. 25. d

‡ Gene.

29. g.

‡ Abraham autem genuit Isaac, ‡ Isaac autem genuit Iacob, ‡ Iacob autem genuit Iudam & fratres eius.

Abra-

Abrahā genuit Isaac, Christi Iesu typū, non naturali cōmunis diuinitatis modo, sed fide magis vt Paulus testatur. Sic decebat, vt figura veritati responderet, miraculosam esse vtriusque conceptionem & natiuitatem.

† Iudas autem genuit Phares et Zaram de Thamar.

† Gene.

Qui asserunt Thamar non peccasse, non video quomodo excusare eam possint, cūm omni lege, scortati veritū fuerit, & dicat scriptura Genes. 38. Fornicata est Thamar nurus tua: neque inueniatur quod eam postea in uxorem Iudas ceperit, aut quoquo pacto eam postea cognouerit, nisi dicant instinctu spiritus sancti factum esse, vt ex Iuda seme nexiret de quo nasceretur Christus Sed istud gratis est dicūm, cūm ex meretrice Bersabée CHRISTVS natus sit.

38. g.
1. Para. 2. a
29. disti:
ca. Dñs.

Pharez genuit Esrom, Esrom genuit Aram, Aram autem genuit Aminadab.

Hebræi Hezron legunt: fuit & alius Hezron filius Ruben, & Esrom nomen loci in finibus Iudææ. Esrom genuit Aram, qui & Ram apud Hebræos dicitur.

Aminadab autem genuit Naason, Naason autem genuit Salmon, † Salmon autem genuit Booz de Raab, † Booz autem genuit Obeth ex Ruth, † Obeth autem genuit Iesse, Iesse autem genuit Dauid Regem.

† 50. dist.
cap. Dñs.
† Ruth.
4. d.

Hæc Raab meretrix dicitur. Pro quo verbo Hebræi habent רבבין quod dicunt quæ vendit cibū, vt mulier cauponaria. Significat em̄ רבבין cibare, nutrire, à quo רבבין deduci videtur, vt Raab non scortum, aut meretrix fuerit, sed cauponaria, & meritoriam tabernā exercens. Tamen Hieron. asserit in genealogia Saluatoris, nullam assumi sanctarum mulierū, cui credere magis oportet, vt pote quod רבבין meretricē, fornicariā, & scortū etiā significet. Ex Raab autē & Ruth, gētilibus mulieribus, illa propter misericordiam & humanitatē, hæc propter beneuolentiā & pietatē erga socrū, nasci Christus voluit: vt ostenderet se ad gentiles etiā saluādos venisse: Siquidem Iudæis bene considentibus, sana fide iungi vellent, & similiter ex ijs peccatorib⁹, vt ostēderet se peccatoris non dedignari, qui ad frugem meliorem reuerterentur.

† 2. Reg.
12. f.
1. Paral.
3. b.

† Dania autē Rex, genuit Salomonē, ex ea quæ fuit Vrie.

Davidis cum Bersabee adulterium, notum est ex 2. Reg. 11. quam nominatim non exprimit, sed viri sui nomine: fortasse ob insigne illud adulterium, illius nomini parcens: aut quod magis putè, Viriæ facta mentione, & vtriusq; adulteriû, & Davidis homicidiû insinuet: Ostendens non esse dedignatû Christum ex his etiam, qui grauissimè peccauerant, nasci: Quippe qui peccatores, & nõ iustos vocaturus venerat: vtq; tantopere de maiorû suorum profapia gloriari desinerent, quorum optimos certum esset adulteros fuisse & homicidas: atq; ita confidentius ad Christû peccatores accederet, cuius præcessor & typus Salomon, ex tâ graui peccatrice natus erat.

Salomon autem genuit Roboam. Roboam autem genuit Abiam, Abia autem genuit Asa, Asa autem genuit Iosaphat, Iosaphat autem genuit Ioram, Ioram autem genuit Oziam.

Ille Ozias: non Ioram filius erat, sed Amasie, Amasias autè filius Ioas, filij Ochosiæ, qui fuit filius Ioram. Itaq; propriè hic Ozias, abnepos tantû fuit Ioram. Nec mirû quod euangelista dicat. Ioram genuisse Oziam, cum in scriptura filij dicantur, qui lōga serie, multisq; generationibus ab aliquo descenderunt, eorum tamen mores insecuti, sicut & initio Euangelij, Christus filius David dicitur. Quare autè Euangelista inter Ioram & Oziam tres illos reges omiserit, nõ inuenio, quid verè dici possit, nisi quod tres tantû in Christi genealogia tessaradecadas illi ponere visum est, quos si addidisset, numerum tessaradecadis excessisset. Nempe vt Hilarius in Matthæû scribit, in hoc non mēdacij aut negligētiæ vitium est. Tres enim ratione præteritæ sunt. Nam Iorâ genuit Ochosiâ, Ochosiâ verò genuit Ioas, Ioas deinde Amasiam, Amasias autè Osiam. Et in Matthæo, Iorâ Osiam genuisse scribitur, cum quartus ab eo sit. Hoc ita quia ex gentili fœmina Ioram Ochosiâ genuit: ex Athalia scilicet, Achab & Iezabel filia: Deniq; per prophetam, non nisi in quartam generationem in throno Regio Israëlis, quenquam de domo Achab esse sessurum dicitur. Purgata igitur labe familiæ gentilis tribus, quæ præteritis iam regulis in quarto generationum consequentium

tium ordine numeratur, & vsq; ad Mariam, generationes quatuordecim esse scribuntur. Hæc ille.

Ozias autem genuit Ioatham, Ioatham autem genuit Achaz, Achaz autem genuit Ezechiam, † Ezechias autem genuit Manassem, Manasses autem genuit Amon, Amon autem genuit Iosiam, † Iosias autem genuit Iechoniam & fratres eius in transmigracione Babylonis.

† 1. Par.

3. a.

† 4. Reg.

4. c.

2. Par.

36. a.

Transmigracionem Babylonis potius dicit, quàm captiuitatem vel exilium: quia Iechonias sua sponte abiit Babylonem, Sedechias verò captiuus ductus est. Sed vide vtrum tempore transmigracionis hos genuerit, vel antea genuisset, sed quia vixerunt tempore transmigracionis, vt dicit Dominus Caietanus. At non Matthæus originè Christi ex Iechonia scribit, quòd de eo Hier. 22. scriptum sit: Hæc dicit Dominus: Scribe virum istum sterilem, virum, qui in diebus suis non prosperabitur. Nec enim erit de semine eius vir, qui sedeat super solium Dauid, & potestatem habeat vltra in Iuda. Sed vt Raba, ait: In diebus Ioachim non successit ei Rex filius, quomodo ipse patri successerat: sed fuit in captiuitate, & Salathiel & Zorobabel: & vsque ad Christum, nullus regiam obtinuit potestatem, & de stirpe Dauidis, nullus deinceps in terra Iudæa tenuit principatum. Hæc ille.

Et post transmigracionem Babylonis, Iechonias genuit Salathiel, Salathiel autem genuit Zorobabel, Zorobabel autem genuit Abiud, Abiud autem genuit Eliachim, Eliachim autem genuit Azor, Azor autem genuit Sadoc.

Iechonias qui & Ioachim in carcere clausus apud Babylonios, anno septimo regni Euilmerodach, eductus de carcere à populo, Neri cognominatus est, eò quòd lucerna Dauid, quæ timebatur extincta, illucescere cœpit. Cui liberato, datus est statim filius Mesezebeel, cognomento Salathiel, qui anno 17. ante solutionem captiuitatis, genuit Barachiam quem Cyrus soluens captiuitatem, ducem populi constituit, & ab eo ducatu, Zorobabel dictus fuit. Hic autè alius est ab eo Zorobabel, de quo 1. Paralip. 3. qui fuit filius Phadaia, filij Ie-

A 3 chonia.

chonix. Porrò Matthæus cum Luca ad Zorobabel vsq; cõuenit, verum quia duos habuit filios Refa, & Abiud, Lucas per Refa vsq; ad patrẽ virginis profequitur lineã Natham, Matthæus per Abiud, eandẽ profequitur vsq; ad patrem Ioseph, Mariæ coniugis. Itaque per Refa nata est Maria, & per Abiud natus est Ioseph.

Sadoc autẽ genuit Achim, Achim autẽ genuit Eliud, Eliud autẽ genuit Eleazar, Eleazar autẽ genuit Nathã, Nathã autẽ genuit Iacob, & Iacob autẽ genuit Ioseph virũ Mariæ.

‡ 27. q.
2. c. Ge-
nuit,

Genealogia Christi nil mirũ quòd non à Maria, sed ab Ioseph Christi patre tantũ putatiuo, Matthæus tenuerit: quoniam in scriptura sancta à viris tantũ genealogia textitur. Cumque de eadem tribu Ioseph & Maria fuerint (sicut per legem non licebat ex alia tribu vxorẽ ducere) id modo studij Euangelix fuit, ex Abraham & Dauide ostendere Christum ortum: quod indubiẽ ostendit deducta ab illis Ioseph genealogia, quem virginis Mariæ contribulem fuisse oportebat.

De qua natus est IESVS qui vocatur CHRISTVS.

Χριστος Græcè, cũ vnctũ Latine significet, qui & Messias Hebræis dicitur, rectẽ de Christo subdit Matthæus: Qui vocatur **CHRISTVS**, id est, qui vt verè est, Ita habetur à vulgo verus **CHRISTVS**, & Messias, vt iam alium etiam Iudæi Christum non expectarent. Sed & ipse dictus est **IESVS**, quòd ipse sit salus ipsa, sicut & sapiẽtia et iustitia ipsa vocatur. Saluat em̃ nos à peccatis nostris, iustificat nos & sapientiam præstat paruulis. Omnes itaq; generationes ab Abraham vsq; ad David, generationes quatuordecim, et à Dauid vsq; ad transmigratiõẽ Babylonis, generationes quatuordecim, et à transmigratiõẽ Babylonis vsq; ad Christum, generationes quatuordecim.

Non video facilẽ quomodo quatuordecim generationes sint in qualibet tessaradecade, nisi David primã finiat, & rursus secundam incipiat, & Iosias secundam finiat, tertiam verò incipiat, nisi in secunda Ioachim Iosix filium includas, & in tertia Christum.

‡ Luc.
3. c.

Christi autem generatio sic erat: Cũ ‡ esset desponsata mater IESV Maria Ioseph, antequam conuenirent, inuenta est in utero habens de spiritu sancto.

Gene-

Generatio Christi Græcè γεννήσις, cum Erasimus putet, interpretandam natiuitatem rectius, quàm generationem: quod ab illo dici miror, quum paulò antè, eo loco, de qua natus est Iesus, quum Græcè sit γεννήσις, idem verbum vnde γεννήσις, maullt dicere genitus, quia natus. Antequam conuenirent, πρὶν ὁμολογήσασθαι, priusquam congregarentur, coniunctionem naturalem hoc verbo significat. Neq; tñ ob vocabulū priusquam, statim oportet suspicari cū Heluidio hæretico, postea Mariam à Ioseph cognitā. Quemadmodū si quispiā iudex indicta causā nec cognita, iudicet: dicimus eū priusquā causā cognosceret iudicasse, nec tñ cōsequēs est eū postea de causā iudicasse. Ita cū Euāgelista dicat: priusquā conuenirēt inuēta est in vtero habēs, nō statim oportet cōcludere, eos postea in maritalē copulam conuenisse.

‡ Ioseph autem vir eius, cum esset iustus, et nollet eam traducere, voluit occultè dimittere eam.

Iustus erat, ideoq̄ue quòd iustitia legis exigebat, quū grauidam non à se deprehenderat, & à spiritu sancto im pregnatam suspicari non poterat, nec etiam retinere per legem, amandare à se volebat, sed occultè: neque palam illi libellum repudij dare, sed clanculum potius ea relicta abire. Nolebat enim eam traducere, aut palam diffamare. Idem significat verbum παρασηματίσω, quod eleganter vertit Interpres, Iustus, & item erat qui volebat à se amittere, æquus autem clam nolens traducere. Hec autè eo cogitāte, ecce angelus dñi apparuit in somnis Ioseph, dicēs: ‡ Ioseph fili David, noli timere accipere Mariā coniugē tuā. Quod enim in ea natū est, de spiritu sancto est.

Quod enim in ea natum est, τὸ γὰρ ὄν ἀντὶ γεννήσις, id est, quod in ea genitum siue natum est: Non vt natū accipias pro eo, quod iam in lucem exijt, sed vt significet idē, quod conceptū, quomodo August. intepretatur. *Pariet tibi filium, et vocabis nomen eius Iesum. Ipse enim saluum faciet populum suum à peccatis eorum.*

Vocabis nomē eius Iesum. Nomē à deo datum, solet aliquid significare singulare illi, cui datur. Sic Abrā, futuro multarum gentiū patri, Abrahā quo idipsum significatur, nomen dedit Deus. Sic baptista: Euangelicam ex-

‡ 2. q. 1. ca.

Si peccauerit.

27. q. 7. cap.

Qui desponsatā.

‡ 27. q. 2. cap. priusquā ad se.

orsuro gratiam, ab Angelo Ioannis nomen inditur, quod gratiosum significat: Ita & nunc Christo, qui in se credentibus salutem allaturus esset, Iesu, id est, saluatoris nomen imponitur. Vnde subiungit: Ipse enim saluum faciet populum suum. Hic aptè expressum est nomen Iesu Ἰησοῦς. Nam quod Latini Iesum, Græci Ἰησοῦς Hebræi יֵשׁוּעַ, siue יְהוֹשֻׁעַ Iesua, siue Iehosua, saluatorem vocant. Apud Euangelistas scribitur absolutè Iesua, quod ipse, salus ipsa: secus est de Iehosua, quod salutem domini sonat. Diuus Basilius in exercitamentis Græcæ linguæ, ἰησοῦς, formatum putat à futuro ἰάσο, & in uersò, quod est à verbo ἰάσο, quod mederi significat. Ita ἰησοῦς, Verum medicum significat. Hoc autem rotum factum est, vt adimpleretur quod dictum est à domino per prophetam, dicentem:

✱ Isa. 7. c. † Ecce virgo in utero habebit, & pariet filium, & vocabitur nomen eius Emmanuel, quod est interpretatum, nobiscum DEVS.

Pro eo quod est virgo, Hebræi habent אַלְמָנָה Aal ma, quod puellam innuptā & viro absconditam significat. Vt adimpleretur &c. Consecutione dicit, id est, per hoc effectū est, vt impleretur propheta, non autè dicit causam finalem. Vocabitur nomen eius Emmanuel. Insignis erat propheta illa Isaię 7. de Christi natiuitate mi re desiderabatur impleri à verè fidelibus. Emmanuel autè nihil aliud significat, quàm nobiscū Deus: quod vocabatur arbitror in primitiua Ecclesia ab ijs fidelibus, de Christi natiuitate gestientibus, vulgò vsurpatū. Vnde & reliquū adhuc nobis est. Dimidiatur vocabulū, quo instantibus Christi natalitijs, fideles vtimur omnibus officijs Ecclesiasticis clamitates: Noel, Noel, Noel, Quod est interpretatum, nobiscum Deus. Hic se victoriam reportasse, vt inaniter atque impudenter gloriatur Caietanus, quod tamen ab Erasmo emendicauit, quasi ex hoc loco conuincat Matthæū non scripsisse Hebraicè, quòd Hebraicum verbum sit interpretatus: quasi non Latini ipsi multorū verborū subobscurorū, analogiā & ἰησοῦς interpretari sapius non soleant. Quære etiam locos veteris testamētū, ab ipsis authoribus interpretatos, aut nō licue-

licuerit Hebraici Euangelij diuino interpreti, quod auctor non fecerat, alienæ linguæ, idque magni mysterij vocabulum, sua lingua interpretari.

Exurgens autem Ioseph à somno, fecit sicut præcepit ei angelus Domini, et accepit coniugem suam. † Et non cognoscebat eam, donec peperit filium suum primogenitum, et vocauit nomen eius Iesum.

† Dever.
signi. cap.
Ioseph.

Donec peperit filium. Præterquam quod peruersè agunt qui propter illud donec nugantur Mariam alios stultisse ex Ioseph liberos, errare censentur, qui post primogenitum alios sequi fabulantur. Neque enim id vrget vis vocabuli donec. Nā cum Deus Pater Filio dixit: Sede à dextris meis, donec ponam inimicos tuos scabellum pedum tuorū, non id volebat post subiectos Christi pedibus omnes inimicos, non iam illum sessurum à dextris eius. Sic cum dicitur in Genesi. 8. † de coruo, quod egressiebatur, & non reuertebatur, donec siccaratur aquæ, non indicat illud donec, coruum post exiccatam aquam esse reuersum. Non desunt, qui exponunt cognouit, non de copula carnali, sed de perfecta cognitione eminentiæ Virginis, vt sit sensus, quod admonit⁹ ab angelo Ioseph, non iam de dimittenda vxore cogitauit, sed in consortiū assumpsit: nec tamen eam planè cognoscebat, neque perfectè sciebat eam Messic ac Christi matrem fore, donec peperit primogenitum: post cuius partum concinētib⁹ è cælo angelis, pastoribus adgratulantibus, & Magis adorantibus, tum planè cognouit. Similis error illis irrepit ob vocabulum primogenitum, quasi necesse sit, post primogenitum alios sequi: Cum primogenitus dicatur, antequam nullus alius sit natus, etiam si vnicus fuerit, & primū pro vno sumere frequens est Hebrais. Sed & si mulier primū pepererit filium, hic non diceretur primogenitus, nisi alterum pareret.

CAPVT II. MATHAEI.

CHRISTVS à Magis stella duce adoratus, clarisq̃ muneribus donatus, Herode à Magis illuso, in pueros sequente, secessit in Aegyptum duce angelo: Mortuo verò Herode, redijt ad propria.